

09.02.2016

59/00.01.010/2016

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite
STM068:00/2015, 19.11.2015

**HSL:N LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE JA VALTIONVARAINMINISTERIÖLLE
HALLITUKSEN LINJAUKSISTA ITSEHALLINTOALUEJAON PERUSTEIKSI JA SOTE-
UUDISTUKSEN ASKELMERKEIKSI**

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat pyytäneet Manner-Suomen kunnilta, kuntayhtymiltä sekä muilta lausuntopyynnön jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntöön tulee vastata sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä hallituksen linjauksista. Lausuntoaikaa pidennetty 9.2.2016 saakka.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu osana metropolialueen kilpailukykyä ja toimivuutta

Helsingin seudun 14 kunnan kesken on vahva perinne kuntien ja valtion välisestä yhteistyöstä liikennejärjestelmäsuunnittelusta, jota viime vuosina on vahvistettu myös vapaaehtoisella maankäytön ja asumisen suunnittelu yhteistyöllä. Valtion ja kuntien MAL-sopimusmenettely on osaltaan kehittänyt tätä hyvän toiminnallisen alueen kattavaa yhteissuunnittelua. Suurten volyymien suunnittelu toimivana kokonaisuutena tukee tehokkaasti myös seudullista elinkeinopolitiikkaa.

Suomen hallitus esitti 9.11.2015 itsehallintoalueiden muodostamista maakuntajaon pohjalta. Itsehallintoalueelle ollaan uudistuksessa siirtämässä maakuntaliittojen nykyiset tehtävät.

HSL katsoo, että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelu tulee edelleen toteuttaa Helsingin seudun toimesta nykyisen alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 17 §:n mukaisesti. Nykyisiä rajoituksia maakuntaliittojen tehtäviin ei tule muuttaa siirryttäessä itsehallintoalueelle. HSL edellyttää myös, että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnittelun toimintaedellytykset sekä niiden tiivis yhteys seudun joukkoliikennesuunnitteluun tulee varmistaa jatkossakin.

09.02.2016

59/00.01.010/2016

Metropolialueella joukkoliikenteen merkitys on omaa luokkaansa

Joukkoliikennepalveluiden ja liikennejärjestelmäsuunnittelun rooli vaihtelee erityyppisillä alueilla voimakkaasti. Vaikka esitetty maakuntajako olisi muilla perusteilla tarkoituksenmukainen, paikallisen joukkoliikenteen palvelut tulee organisoida siten, että ne tukevat kunkin yleensä yhden keskuskaupungin ympärille muodostuvan työssäkäyntialueen tarpeita.

Itsehallintoalue/maakunta on Uudenmaan ja Helsingin metropolialueen tapauksessa liian laaja, koska siihen sisältyy useita toisistaan riippumattomia talous/työssäkäyntialueita; Helsingin metropolialueen lisäksi Porvoo, Lohja ja Hyvinkää, sekä maaseutumaisia alueita.

Joukkoliikenteen rooli ja merkitys metropolialueella poikkeaa selvästi muista Suomen kaupunkiseuduista. Elinkeinoelämän toimivuus ja työssäkäynti, kaupunkitilan tehokas käyttö taajamissa sekä liikenteen ympäristövaikutusten pitäminen kohtuullisina yli miljoonan asukkaan kaupunkiseudulla ei ole mahdollista ilman toimivaa ja kohtuuhintaista joukkoliikennettä. Helsingin seudun kasvaessa ja alueen maankäytön tukeutuessa aikaisempaa enemmän kestäviin kulkumuotoihin henkilöautoilun kustannuksella, joukkoliikenteen tehokkaan organisoimien ja käyttäjälähtöisen suunnittelun merkitys korostuu.

HSL katsoo, että tarkoituksenmukaisin tapa järjestää seudun joukkoliikennettä on kuntayhtymämalli. Itsehallintoalueita muodostettaessa HSL:n tulee jatkaa nykyisen kaltaisena kuntayhtymänä siten, että siihen liitetään mahdollisesti sellaiset naapurikunnat, joiden pendelöintiaste pääkaupunkiseudun kuntiin on yli 40 % (vuoden 2012 tilanteessa Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää, Siuntio ja Vihti) tai osa näistä. Toisena mahdollisena vaihtoehtona HSL pitää metropolialueen omaa itsehallintoaluetta (metropoli-IHA), jos Uudenmaan muihin verrattuna suuri itsehallintoalue päätettäisiin jakaa kahteen osaan. HSL:n tehtävät voisivat tällöin siirtyä osaksi metropoli-IHA:a.

Kuntayhtymän/metropoli-IHA:n alueella tehtäisiin tässä mallissa omaa metropolialueen liikennejärjestelmäsuunnittelua, joka poikkeaa liikenteen volyymien, liikennepoliittisten valintojen sekä liikennesuunnittelun käytössä olevien keinojen suhteen muun Uudenmaan suunnittelusta.

Kuntayhtymämallin/metropoli-IHA:n etuna voidaan pitää läheisyysperiaatteen toteutumista paikallisen joukkoliikenteen suunnittelussa ja kuntien rahoitusosuuden pysymistä varmuudella nykyisessä suuruusluokassa. Lisäksi vuosina 2016–17 käyttöön otettava HSL:n uusi joukkoliikenteen lippu- ja informaatiojärjestelmä uusine tariffivyohtykykeineen pystyy varmuudella vastaanottamaan tämän suuruisen toimialueen laajenuksen ilman ongelmia.

Liikennesuunnittelun yhteys maankäyttöön, asumiseen ja elinkeinopolitiikkaan toteutuisi kuntayhtymän ja metropolikuntien keskinäisen MAL-yhteistyön kautta, jossa valtiolla toivottavasti olisi edelleen merkittävä rooli, tai metropoli-IHA:n ja kuntien yhteistyönä.

09.02.2016

59/00.01.010/2016

HSL:n hallitus päätti 9.2.2016 pitämässään kokouksessa

- a) antaa lausunnon Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtionvaraisministeriön aluehallintouudistusta koskevaan lausuntopyyntöön tässä päätöksessä esitettyjen linjausten mukaisesti
- b) valtuuttaa toimitusjohtajan täyttämään sosiaali- ja terveysministeriön ja valtionvarainministeriön sähköisen kyselylomakkeen.
- c) tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa

Lisätietoja antaa osaston johtaja Sini Puntanen p. 040 501 3362

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Sini Puntanen
osaston johtaja

TIEDOKSI

HSL:n kirjaamo

